

Gotowość Polaków do współpracy

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Już od ponad dwudziestu lat pytamy Polaków o ich stosunek do wspólnego działania, dzięki czemu możemy obserwować długofalowe zmiany w tej dziedzinie¹. W naszych badaniach próbujemy z jednej strony ustalić, jak wysoko Polacy cenią sobie współpracę z innymi, a z drugiej – w jakim zakresie są gotowi zaangażować się w nią w praktyce.

STOSUNEK DO WSPÓLNEGO DZIAŁANIA

Aby zbadać, jaki jest stosunek respondentów do samej idei współpracy, poprosiliśmy ich o odniesienie się do dwóch par stwierdzeń. Pierwsza z nich dotyczy ogólnej skuteczności wspólnego działania, druga – skuteczności współpracy przy rozwiązywaniu problemów, które dotyczą ich najbliższe otoczenie.

Przekonanie o ogólnej skuteczności współpracy i jej przewadze nad działaniem w pojedynkę podziela zdecydowana większość badanych (85%, wzrost o 4 punkty procentowe względem pomiaru z 2022 roku). Przeciwnego zdania jest tylko 7% badanych, a 8% nie ma na ten temat wyrobionej opinii. Poza pomiarem z roku 2004 roku, kiedy o skuteczności współpracy przeświadczonych było mniej więcej trzech na czterech badanych (74%), rozkłady odpowiedzi nie ulegały większym zmianom od ponad dwóch dekad – odsetek ten utrzymywał się zawsze w okolicach 80%. Warto przy tym odnotować, że obecny, nieco wyższy wynik (85%) jest najwyższy w historii naszych pomiarów.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (406) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

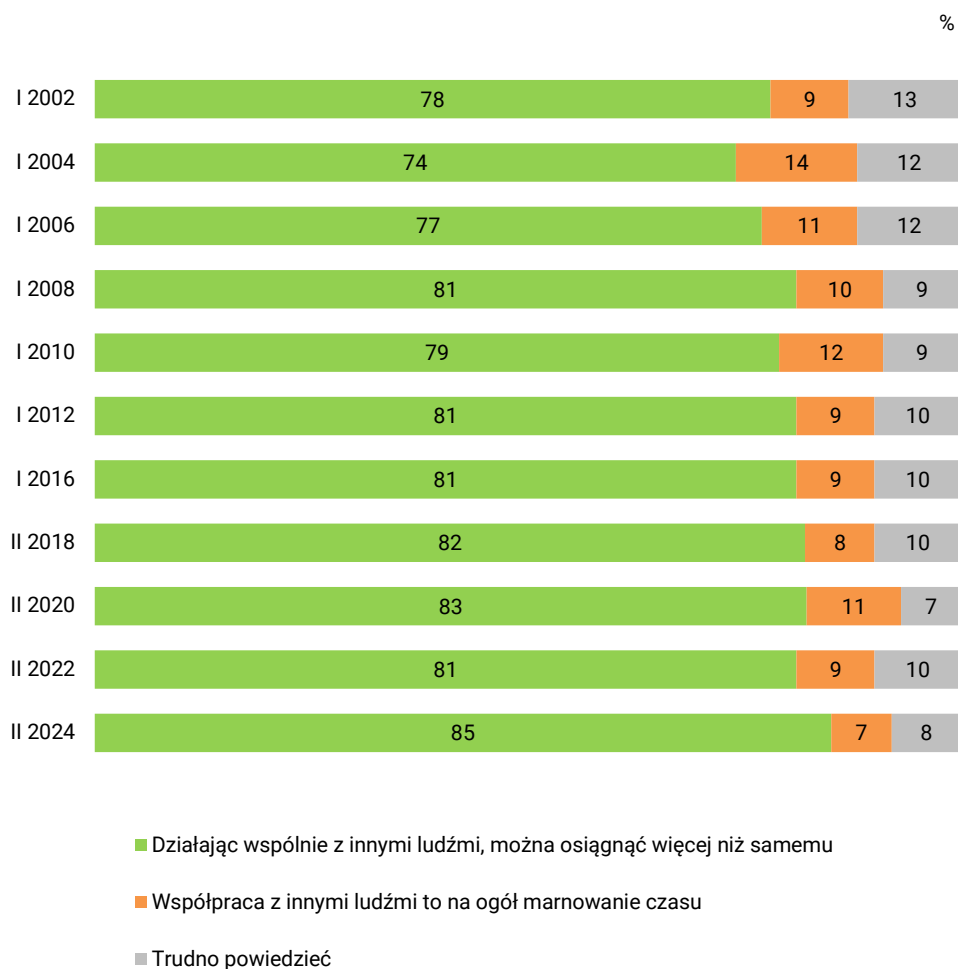
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 lutego 2024 roku na próbie liczącej 994 osoby (w tym: 60,7% metodą CAPI, 24,9% – CATI i 14,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

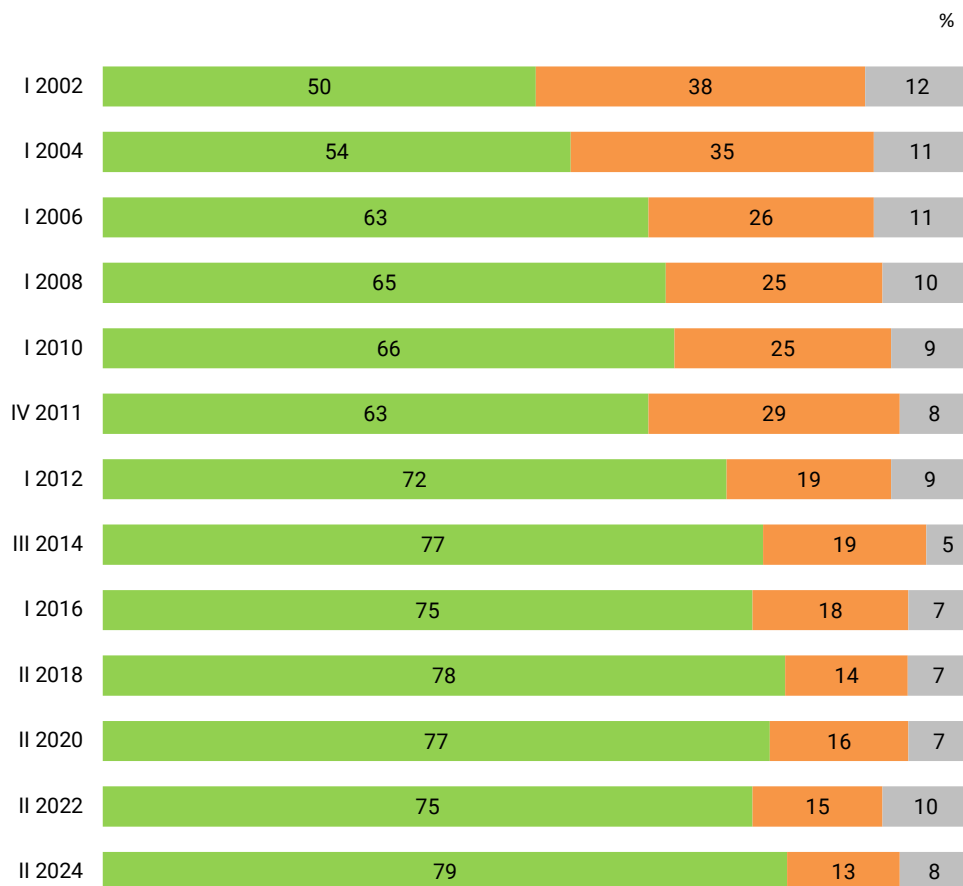
RYS. 1. Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Wiara w skuteczność współpracy przy rozwiązywaniu problemów swojego otoczenia jest tylko trochę mniej powszechna. Zdecydowana większość badanych (79%, wzrost o 4 punkty względem poprzedniego pomiaru) uważa, że działając wspólnie z innymi ludźmi, takimi jak oni, są w stanie pomóc potrzebującym lub zaradzić niektórym problemom swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta. Przeciwnego zdania jest 13% ankietowanych, a 8% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Warto podkreślić, że w rozkładach odpowiedzi na to pytanie – które może być traktowane nie tylko jako pytanie o ogólną wartość współpracy, ale i o grupowe poczucie sprawczości – odnotowujemy akurat wyraźne, długofalowe zmiany. Kiedy zadaliśmy je po raz pierwszy ponad dwie dekady temu, tylko połowa badanych (50%) miała poczucie, że może zmienić swoje otoczenie na lepsze współpracując z podobnymi sobie ludźmi. Od tamtej pory odsetek ten powoli rósł, w 2006 roku przekroczył po raz pierwszy pułap 60%, a w 2012 roku – 70%. Obecnie zbliża się do 80% i jest to najwyższy wynik odnotowany do tej pory.

RYS. 2. Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?

- Ludzie tacy jak ja, działając wspólnie z innymi, mogą pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta
- Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie pomóc potrzebującym, ani rozwiązać problemów swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta
- Trudno powiedzieć

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

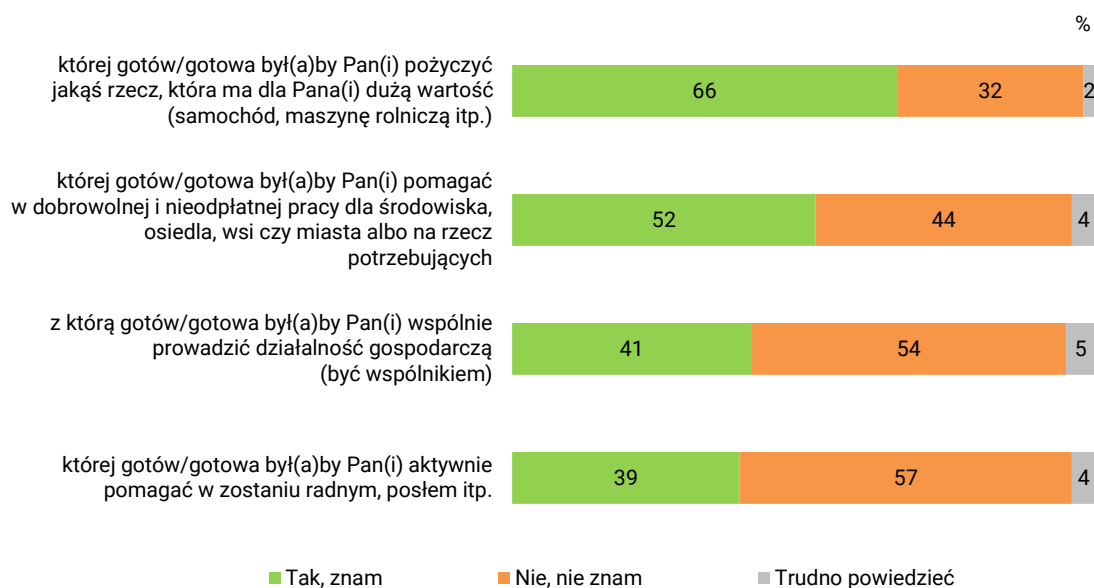
GOTOWOŚĆ DO WSPÓŁPRACY

Poza ogólną wiarą w skuteczność wspólnego działania, interesowała nas również gotowość Polaków do współpracy – w różnych obszarach – z osobami z ich otoczenia. Zapytaliśmy więc badanych, czy znają osoby (spoza swojej rodziny), którym byliby gotowi pomóc w jakiś z czterech następujących sposobów: 1) pożyczyć im coś wartościowego, 2) pomóc im w nieodpłatnej pracy na rzecz swojego środowiska lub potrzebujących, 3) prowadzić z nimi działalność gospodarczą, 4) pomóc im w działalności politycznej.

Tak jak przy poprzednich badaniach, Polacy najczęściej deklarowali, że byliby gotowi pożyczyć znajomej osobie coś cennego (66%), nieco rzadziej, że mogliby pomagać znajomemu za darmo w pracy na rzecz wspólnego otoczenia lub potrzebujących (52%), czy prowadzić ze znajomym wspólnie działalność gospodarczą (41%), a najrzadziej, że znają kogoś, komu byliby gotowi pomagać w zostaniu radnym lub posłem (39%).

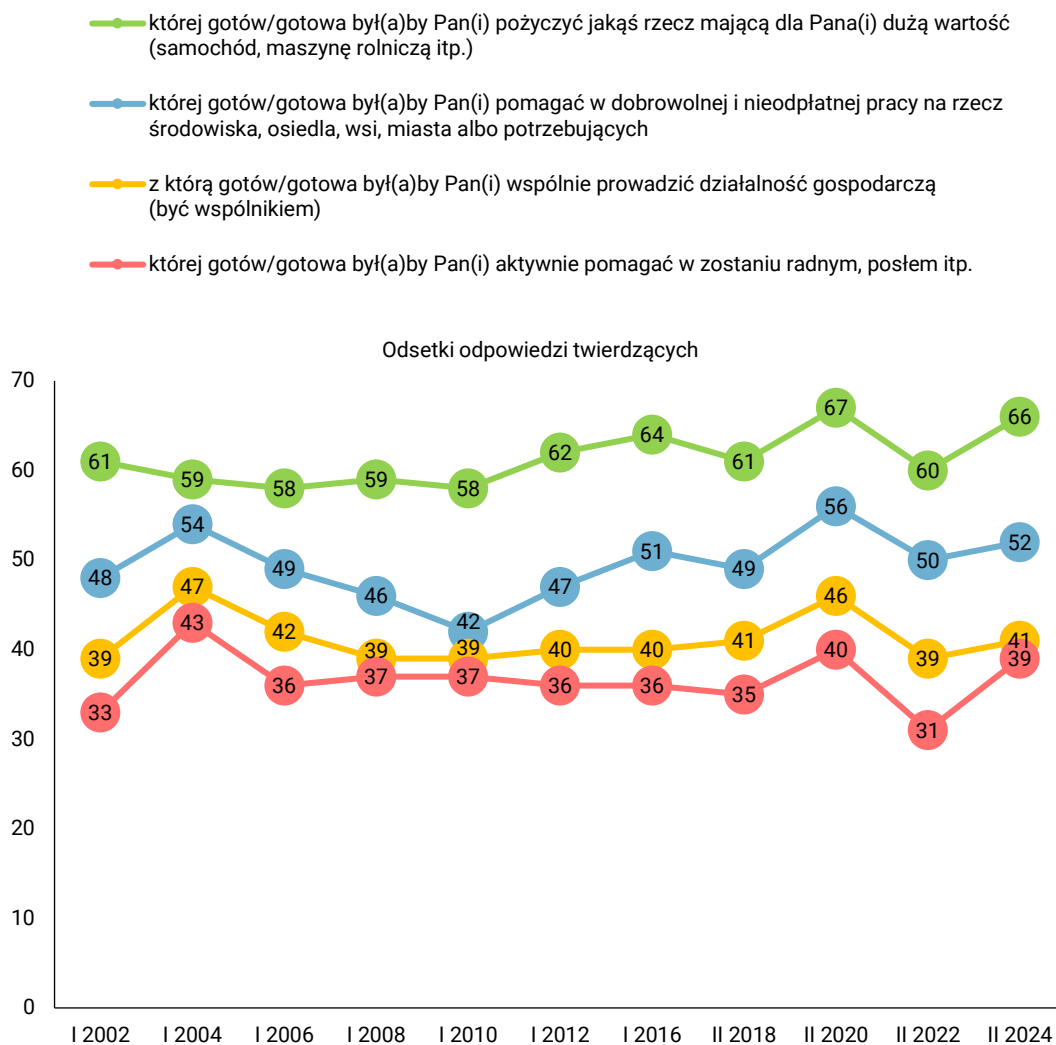
CBOS

RYS. 3. Czy zna Pan(i) jakąś osobę spoza swojej rodziny:

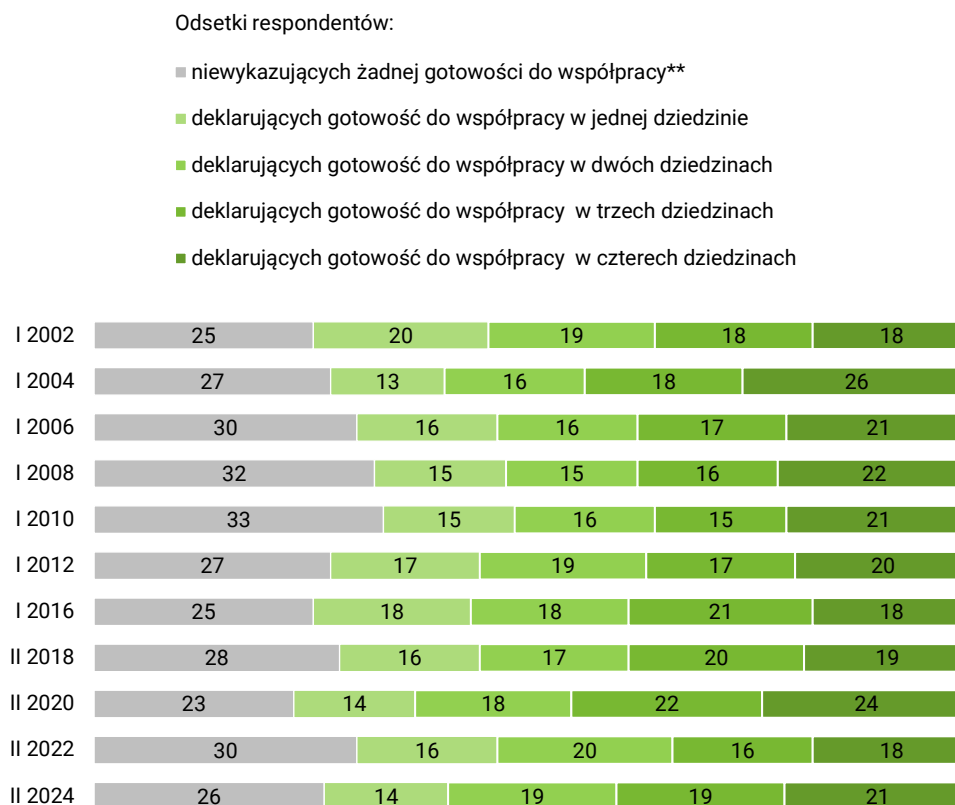
W każdym z czterech obszarów gotowość Polaków do pomocy wzrosła względem poprzedniego pomiaru – w przypadku pomocy w nieodpłatnej pracy odnotowaliśmy wynik wyższy o 6 punktów procentowych, w kwestiach pożyczania czegoś cennego i współpracy gospodarczej wzrosły wyniosły po 2 punkty, a w przypadku pomocy w aktywności politycznej – aż 8 (zob. rysunek 4). Warto zauważyć, że wyniki uzyskane podczas poprzedniego pomiaru były wyjątkowo niskie, co mogło mieć związek z trwającą wówczas pandemią COVID-19, z jednej strony osłabiającą więzi badanych ze znajomymi, a z drugiej skłaniającą ich do skupienia się na własnych potrzebach i bezpieczeństwie. Obecne wyniki przypominają z kolei te z ostatniego pomiaru przed pandemią.

RYS. 4. Czy zna Pan(i) jakąś osobę spoza swojej rodziny:

Co czwarty Polak (26%) nie zna nikogo, komu byłby gotów udzielić pomocy w którymkolwiek z wymienionych w naszych pytaniach obszarów – to spadek o 4 punkty procentowe względem pomiaru z 2022 roku, choć przed wybuchem pandemii odsetek ten był jeszcze trochę niższy (wynosił 23%). Przy tym większość badanych (73%) deklaruje wciąż, że udzieliłaby takiej pomocy w przynajmniej jednej z tych kwestii, w tym 21% (wzrost o 3 punkty względem 2022 roku) we wszystkich czterech.

RYS. 5. Poziom gotowości do współpracy z ludźmi spoza swojej rodziny*

* Uwzględniono gotowość do pożyczenia wartościowych rzeczy, pracy społecznej na rzecz swojego środowiska i osób potrzebujących, wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz politycznej

** Respondenci, którzy na wszystkie pytania odpowiedzieli: „nie znam” lub „trudno powiedzieć”

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Średnia liczba obszarów, w których ankietowani deklarowali gotowość do współpracy z osobami spoza swojej rodziny, wyniosła 1,96. Szczegółowa analiza pokazuje, że na ich postawę mogą wpływać różne zmienne społeczno-demograficzne. Średnie te są na przykład wyraźnie wyższe u mężczyzn niż u kobiet (2,14 wobec 1,80), u młodszych respondentów (2,48 w grupie wiekowej 18–24 lata wobec 1,23 wśród najstarszych badanych), lepiej wykształconych (2,43 wśród osób z wykształceniem wyższym wobec 1,25 wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), a także w grupie badanych lepiej oceniających swoje warunki materialne (2,23 wśród tych, którzy oceniają je jako dobre, wobec 1,51 wśród oceniających je jako złe).

TABELA 1

Poziom gotowości do współpracy z osobami spoza swojej rodziny (średnia liczba dziedzin, w których badani widzą możliwość współpracy)

		Średnia	Odchylenie standardowe
Ogółem		1,96	1,49
Płeć	Mężczyźni	2,14	1,46
	Kobiety	1,80	1,49
Wiek	18–24 lata	2,48	1,29
	25–34	2,30	1,44
	35–44	2,26	1,39
	45–54	2,33	1,51
	55–64	1,68	1,42
	65 lat i więcej	1,23	1,38
Miejsce zamieszkania	Wieś	1,81	1,49
	Miasto do 19 999	1,99	1,55
	20 000 – 99 999	2,01	1,45
	100 000 – 499 999	1,90	1,45
	500 000 i więcej mieszk.	2,47	1,38
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	1,25	1,49
	Zasadnicze zawodowe	1,57	1,45
	Średnie	2,09	1,40
	Wyższe	2,43	1,41
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	1,97	1,52
	Od 1500 zł do 1999 zł	1,63	1,44
	Od 2000 zł do 2999 zł	1,58	1,37
	Od 3000 zł do 3999 zł	2,16	1,54
	4000 zł i więcej	2,57	1,42
Ocena własnych warunków materialnych	Złe	1,51	1,52
	Średnie	1,59	1,48
	Dobre	2,23	1,43

Zdecydowana większość Polaków ma niezmiennie pozytywny stosunek do idei wspólnego działania, a duża część z nich byłaby gotowa pomóc znajomej osobie w różnych wymiarach. W przypadku wszystkich stawianych przez nas pytań dotyczących gotowości Polaków do współpracy odnotowujemy w tym roku mniej lub bardziej wyraźne wzrosty odpowiedzi przychylnych. Wydaje się, że ma to związek przede wszystkim z tym, że w czasie poprzedniego pomiaru trwała jeszcze pandemia COVID-19, która mogła ograniczać zarówno możliwości, jak i chęci Polaków do wspólnego działania.

Opracował

Jonathan Scovil

TABELA 1

		Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?			Liczba osób	
		Działając wspólnie z innymi ludźmi, można osiągnąć więcej niż samemu	Współpraca z innymi ludźmi to na ogół marnowanie czasu	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		85	7	8	989	
Płeć	Mężczyźni	86	7	7	467	
	Kobiety	84	8	8	523	
Wiek	18–24 lata	89	3	8	93	
	25–34	90	7	3	152	
	35–44	89	7	4	191	
	45–54	85	6	9	162	
	55–64	82	9	9	151	
	65 lat i więcej	78	9	12	240	
Miejsce zamieszkania	Wieś	82	10	9	408	
	Miasto do 19 999	85	6	9	141	
	20 000 – 99 999	88	7	5	194	
	100 000 – 499 999	84	5	11	137	
	500 000 i więcej mieszk.	94	4	2	109	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	70	12	18	138	
	Zasadnicze zawodowe	76	14	10	211	
	Średnie	90	4	6	351	
	Wyższe	93	4	3	290	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	96	2	2	133	
	Średni personel, technicy	95	2	3	50	
	Pracownicy adm.-biurowi	87	9	4	83	
	Pracownicy usług	90	6	5	85	
	Robotnicy wykwalifikowani	85	3	11	88	
	Robotnicy niewykwalifik.	82	9	9	31	
	Rolnicy	87	10	3	42	
	Pracujący na własny rach.	80	15	6	51	
	Bezrobotni	68	27	4	16	
	Emeryci	79	9	12	277	
	Renciści	72	12	16	39	
	Uczniowie i studenci	91	3	6	48	
	Zajmujący się domem i inni	86	6	8	46	
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	92	3	5	137
		spółce właścicieli prywatnych i państwa	87	8	5	119
sekt. prywat. poza rolnict.		89	5	6	269	
prywatnym gosp. rolnym		88	9	3	45	
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	77	11	12	90	
	Od 1500 zł do 1999 zł	81	11	8	116	
	Od 2000 zł do 2999 zł	84	9	7	189	
	Od 3000 zł do 3999 zł	91	6	3	121	
	4000 zł i więcej	92	4	4	181	
	Trudno powiedzieć	87	5	8	120	
	Odmowa odpowiedzi	80	8	12	171	
Ocena własnych war. mater.	Złe	65	15	20	46	
	Średnie	81	11	8	367	
	Dobre	89	5	6	577	
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	78	11	10	40	
	Raz w tygodniu	86	7	7	334	
	1–2 razy w miesiącu	83	11	6	157	
	Kilka razy w roku	88	6	6	213	
	W ogóle nie uczestniczy	83	6	11	223	
Poglądy polityczne	Lewica	90	6	4	265	
	Centrum	86	8	6	252	
	Prawica	85	9	7	336	
	Trudno powiedzieć	73	5	22	106	

TABELA 2

		Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?			Liczba osób	
		Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie pomóc potrzebującym ani rozwiązać problemów swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta	Ludzie tacy jak ja, działając wspólnie z innymi, mogą pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		13	79	8	990	
Płeć	Mężczyźni	11	80	9	467	
	Kobiety	14	79	7	523	
Wiek	18–24 lata	12	76	12	95	
	25–34	15	77	7	152	
	35–44	10	86	4	191	
	45–54	12	79	9	161	
	55–64	13	82	5	151	
	65 lat i więcej	14	75	11	240	
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	78	6	408	
	Miasto do 19 999	12	79	9	140	
	20 000 – 99 999	12	79	9	194	
	100 000 – 499 999	10	74	15	139	
	500 000 i więcej mieszk.	9	89	3	109	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	72	12	140	
	Zasadnicze zawodowe	15	77	8	210	
	Średnie	12	79	9	351	
	Wyższe	11	85	5	289	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	7	90	3	133	
	Średni personel, technicy	4	88	8	50	
	Pracownicy adm.-biurowi	18	79	3	83	
	Pracownicy usług	13	79	8	85	
	Robotnicy wykwalifikowani	13	81	6	87	
	Robotnicy niewykwalifik.	12	67	20	31	
	Rolnicy	14	86		42	
	Pracujący na własny rach.	14	73	13	51	
	Bezrobotni	19	73	8	15	
	Emeryci	14	75	11	277	
	Renciści	17	76	7	39	
	Uczniowie i studenci	6	84	9	50	
	Zajmujący się domem i inni	22	68	11	46	
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	86	4	137
		spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	84	4	118
	sekt. pryw. poza rolnict.	13	77	10	269	
	prywatnym gosp. rolnym	11	89		45	
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	14	78	7	90	
	Od 1500 zł do 1999 zł	10	84	6	116	
	Od 2000 zł do 2999 zł	14	80	6	189	
	Od 3000 zł do 3999 zł	11	80	8	121	
	4000 zł i więcej	9	86	5	181	
	Trudno powiedzieć	13	77	9	120	
	Odmowa odpowiedzi	18	69	13	172	
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	58	11	45	
	Średnie	17	73	10	366	
	Dobre	9	85	7	579	
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	82	5	40	
	Raz w tygodniu	10	82	7	334	
	1–2 razy w miesiącu	15	81	4	157	
	Kilka razy w roku	15	78	7	215	
	W ogóle nie uczestniczy	13	76	11	221	
Poglądy polityczne	Lewica	12	82	6	265	
	Centrum	11	85	4	252	
	Prawica	15	78	6	337	
	Trudno powiedzieć	15	65	20	106	

TABELA 3

		Czy zna Pan(i) jakąś osobę spoza swojej rodziny, której gotów/gotowa był(a)by Pan(i) pożyczyć jakąś rzecz, która ma dla Pana(i) dużą wartość (np. samochód, maszynę rolniczą itp.)?			Liczba osób
		Tak, znam	Nie, nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		66	32	2	985
Płeć	Mężczyźni	71	27	2	467
	Kobiety	60	38	2	518
Wiek	18–24 lata	80	16	4	91
	25–34	80	20		150
	35–44	74	24	2	191
	45–54	75	22	3	162
	55–64	58	42	1	150
	65 lat i więcej	42	54	4	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	60	37	2	408
	Miasto do 19 999	63	35	2	139
	20 000 – 99 999	68	30	2	193
	100 000 – 499 999	66	30	4	140
	500 000 i więcej mieszk.	82	18		105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	42	53	5	136
	Zasadnicze zawodowe	49	49	2	211
	Średnie	74	24	2	351
	Wyższe	79	20	1	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	90	10		132
	Średni personel, technicy	81	18	1	49
	Pracownicy adm.-biurowi	77	22	1	83
	Pracownicy usług	73	25	2	85
	Robotnicy wykwalifikowani	73	25	2	88
	Robotnicy niewykwalifik.	48	48	4	31
	Rolnicy	75	25		42
	Pracujący na własny rach.	76	23	2	51
	Bezrobotni	63	37		16
	Emeryci	43	54	3	277
	Renciści	40	60		39
	Uczniowie i studenci	87	8	4	46
	Zajmujący się domem i inni	57	37	5	46
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	80	18	2
spółce właścicieli prywatnych i państwa		75	24	1	118
sekt. pryw. poza rolnict.		78	21	1	267
prywatnym gosp. rolnym		72	28		45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	66	33	1	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	56	42	2	115
	Od 2000 zł do 2999 zł	53	45	2	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	73	23	4	121
	4000 zł i więcej	80	19	1	181
	Trudno powiedzieć	68	32	1	120
	Odmowa odpowiedzi	63	33	4	168
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	45	3	46
	Średnie	55	42	3	368
	Dobre	73	25	2	571
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	68	25	7	40
	Raz w tygodniu	58	40	2	334
	1–2 razy w miesiącu	60	39	2	158
	Kilka razy w roku	71	26	2	215
	W ogóle nie uczestniczy	76	23	1	217
Poglądy polityczne	Lewica	74	25	1	263
	Centrum	67	33	1	252
	Prawica	64	34	3	338
	Trudno powiedzieć	51	46	4	105

TABELA 4

		Czy zna Pan(i) jakąś osobę spoza swojej rodziny, której gotów/gotowa był(a)by Pan(i) pomagać w dobrowolnej i nieodpłatnej pracy dla środowiska, osiedla, wsi czy miasta albo na rzecz potrzebujących?			Liczba osób
		Tak, znam	Nie, nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	44	4	990
Płeć	Mężczyźni	54	42	4	468
	Kobiety	51	46	3	522
Wiek	18–24 lata	64	32	4	95
	25–34	56	41	3	151
	35–44	62	37	0	191
	45–54	59	36	5	162
	55–64	49	49	2	150
	65 lat i więcej	36	58	6	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	47	3	408
	Miasto do 19 999	52	44	4	140
	20 000 – 99 999	53	42	4	193
	100 000 – 499 999	51	43	5	140
	500 000 i więcej mieszk.	59	39	2	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	32	60	8	140
	Zasadnicze zawodowe	48	51	2	211
	Średnie	54	42	4	352
	Wyższe	64	34	2	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	27	1	132
	Średni personel, technicy	55	38	7	50
	Pracownicy adm.-biurowi	61	37	2	83
	Pracownicy usług	50	49	1	85
	Robotnicy wykwalifikowani	58	38	4	88
	Robotnicy niewykwalifik.	41	54	4	31
	Rolnicy	58	42		42
	Pracujący na własny rach.	65	33	2	51
	Bezrobotni	50	50		16
	Emeryci	40	55	5	277
	Renciści	31	69		39
	Uczniowie i studenci	69	27	4	50
	Zajmujący się domem i inni	40	49	11	46
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	32	3
spółce właścicieli prywatnych i państwa		54	44	2	118
sekt. pryw. poza rolnict.		60	36	3	268
prywatnym gosp. rolnym		52	48		45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	58	40	2	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	43	52	4	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	46	52	2	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	53	44	3	121
	4000 zł i więcej	65	32	3	181
	Trudno powiedzieć	54	42	4	120
	Odmowa odpowiedzi	47	47	7	172
Ocena własnych war. mater.	Złe	37	59	3	46
	Średnie	43	52	5	368
	Dobre	60	38	3	576
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	44	4	40
	Raz w tygodniu	52	45	3	334
	1–2 razy w miesiącu	50	46	4	158
	Kilka razy w roku	52	44	4	215
	W ogóle nie uczestniczy	56	41	3	222
Poglądy polityczne	Lewica	61	37	2	266
	Centrum	48	50	2	252
	Prawica	54	41	4	338
	Trudno powiedzieć	37	59	5	105

TABELA 5

		Czy zna Pan(i) jakąś osobę spoza swojej rodziny, z którą gotów/gotowa był(a)by Pan(i) wspólnie prowadzić działalność gospodarczą (być współnikiem)?			Liczba osób
		Tak, znam	Nie, nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		41	54	5	989
Płeć	Mężczyźni	46	49	5	468
	Kobiety	36	59	5	520
Wiek	18–24 lata	58	32	10	95
	25–34	53	44	3	151
	35–44	50	48	2	191
	45–54	50	46	4	162
	55–64	32	62	6	150
	65 lat i więcej	17	76	7	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	63	3	407
	Miasto do 19 999	44	49	7	140
	20 000 – 99 999	42	52	7	193
	100 000 – 499 999	43	50	6	140
	500 000 i więcej mieszk.	57	35	8	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	26	65	9	139
	Zasadnicze zawodowe	27	71	2	211
	Średnie	42	52	6	352
	Wyższe	56	39	4	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	27	4	132
	Średni personel, technicy	58	35	7	50
	Pracownicy adm.-biurowi	52	46	2	83
	Pracownicy usług	35	62	3	85
	Robotnicy wykwalifikowani	45	48	7	88
	Robotnicy niewykwalifik.	33	67		31
	Rolnicy	48	51	2	42
	Pracujący na własny rach.	47	52	1	51
	Bezrobotni	30	70		16
	Emeryci	20	73	7	276
	Renciści	22	76	1	39
	Uczniowie i studenci	59	24	17	50
	Zajmujący się domem i inni	32	59	9	46
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	42	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		51	48	1	118
sekt. pryw. poza rolnict.		52	44	4	268
prywatnym gosp. rolnym		38	60	2	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	42	56	2	89
	Od 1500 zł do 1999 zł	32	63	5	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	28	69	3	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	46	49	6	121
	4000 zł i więcej	60	35	5	181
	Trudno powiedzieć	38	59	3	120
	Odmowa odpowiedzi	38	52	11	172
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	61	3	46
	Średnie	32	63	5	367
	Dobre	46	48	5	576
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	54	5	40
	Raz w tygodniu	37	59	5	333
	1–2 razy w miesiącu	41	55	4	158
	Kilka razy w roku	38	56	6	215
	W ogóle nie uczestniczy	50	45	6	222
Poglądy polityczne	Lewica	49	46	5	266
	Centrum	41	57	3	252
	Prawica	39	57	5	337
	Trudno powiedzieć	31	62	7	105

TABELA 6

		Czy zna Pan(i) jakąś osobę spoza swojej rodziny, której gotów/gotowa był(a)by Pan(i) aktywnie pomagać w zostaniu radnym, posłem itp.?			Liczba osób
		Tak, znam	Nie, nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	57	4	989
Płeć	Mężczyźni	43	54	3	468
	Kobiety	35	61	4	521
Wiek	18–24 lata	50	46	4	95
	25–34	44	54	2	151
	35–44	40	57	3	191
	45–54	48	48	3	161
	55–64	31	66	3	150
	65 lat i więcej	29	66	5	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	60	3	407
	Miasto do 19 999	42	52	6	140
	20 000 – 99 999	38	59	3	193
	100 000 – 499 999	30	67	4	140
	500 000 i więcej mieszk.	53	42	5	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	27	68	5	140
	Zasadnicze zawodowe	33	65	2	211
	Średnie	40	57	3	351
	Wyższe	48	48	4	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	62	35	4	132
	Średni personel, technicy	39	59	1	50
	Pracownicy adm.-biurowi	42	52	6	83
	Pracownicy usług	31	67	2	85
	Robotnicy wykwalifikowani	34	61	6	88
	Robotnicy niewykwalifik.	15	85		31
	Rolnicy	40	60		42
	Pracujący na własny rach.	51	49		51
	Bezrobotni	38	62		16
	Emeryci	30	66	5	277
	Renciści	33	64	3	39
	Uczniowie i studenci	58	38	4	50
	Zajmujący się domem i inni	33	63	5	45
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	48	48	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		39	60	1	118
sekt. pryw. poza rolnict.		44	52	4	268
prywatnym gosp. rolnym		39	61		45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	33	67		90
	Od 1500 zł do 1999 zł	33	65	2	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	30	67	3	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	46	51	4	121
	4000 zł i więcej	52	46	2	181
	Trudno powiedzieć	41	55	4	120
	Odmowa odpowiedzi	35	57	7	171
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	70	3	46
	Średnie	30	66	3	367
	Dobre	45	51	4	576
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	50	6	40
	Raz w tygodniu	37	59	4	333
	1–2 razy w miesiącu	35	61	4	158
	Kilka razy w roku	37	60	3	215
	W ogóle nie uczestniczy	47	50	3	222
Poglądy polityczne	Lewica	46	50	3	266
	Centrum	39	59	3	252
	Prawica	38	57	5	338
	Trudno powiedzieć	28	69	3	104